

EL CAS D'«OPERACIÓ ZIRCON»

BBC: pressions per tot arreu

La BBC s'ha convertit darrerament en el centre de la política interna del Regne Unit. La dimissió fulminant del director general i el registre policial dels seus estudis l'han duta al debat de la Cambra dels Comuns.

Conxa Rodríguez (Londres)

En les darreres setmanes la BBC (British Broadcasting Corporation), televisió pública de Gran Bretanya, ha estat el centre de la política interna d'aquest país. La grossa començà quan el mateix Alasdair Milne, ex-director general de la corporació, prohibí l'emissió del programa «Societat Secreta», en el qual el periodista Duncan Campbell donava a conèixer el projecte del govern de llançar un satèl·lit espia que recolliria informació d'altres continents. El llançament d'aquest satèl·lit no s'havia anunciat al Parlament, i els mateixos diputats necessitaren un permís especial per mirar el programa a l'edifici de Westminster. El periodista publicà la seva informació a la revista *New Statesman*, sota el títol «Spy on the sky». La policia regirà la casa del periodista, la redacció de la revista i els estudis de la BBC a Glasgow, on s'havia començat a fer el programa.

La dubtosa legalitat d'aquests registres i la manera en què es van fer indignaren el Partit Laborista i l'Aliança, mentre el director general de la corporació dimitia del seu càrrec, agafant-los a tots desprevinguts. L'oposició demanà un debat a la Cambra dels Comuns, adduint que s'havien violat els drets i les llibertats civils. Margaret Thatcher hagué d'encarar la indignació de l'oposició, que no trobà propi d'una democràcia ni el projecte «amagat» del satèl·lit ni com la policia havia actuat. El govern negà qualsevol implicació en el cas, sota l'argument de la seguretat nacional. El satèl·lit, amb el nom «Operació Zircon» costava 500 milions de lliures (100.000 milions de pessetes) i havia estat encobert a la Comissió de Despeses Públiques.

La prohibició del programa no era cosa nova a la BBC, ja que en el dar-

rer any la censura televisiva ha treballat més que mai, molt sovint per pressions del govern, a través del Consell de Governadors, un consell nomenat pel mateix govern, i que, amb el director general, controla la televisió. Una de les prohibicions polèmiques fou fa un any i escaig un programa sobre Irlanda del Nord en què s'entrevistaven membres de l'IRA. Fa pocs mesos la BBC hagué d'indemnitzar dos diputats conservadors per difamació en un programa que els vinculava a l'extrema dreta europea. El passat gener fou censurat també un programa satíric on eixia Margaret Thatcher i Neil Kinnock.

La dimissió del director general, oficialment per raons personals, per malaltia de la seva dona, fou interpretada com el resultat de la pressió constant del govern per controlar els dos canals televisius. Alasdair Milne es deixava retratar l'endemà amb la seva dona. La dimissió del periodista, de 56 anys, era la primera que es produïa del

50 anys d'història i un futur incert

Conxa Rodríguez (Londres)

El passat 2 de novembre la BBC celebrà 50 anys d'emissions regulars de televisió i es posava al cap de la curta història de la televisió al món. Havia passat mig segle des que començà l'invent als estudis Alexandra Palace de Londres, oferint dues hores de programació, de dilluns a dissabte, per a uns quatre-cents aparells instal·lats als quaranta quilòmetres de les rodalies del centre. Avui es calculen en dinou milions les televisions i l'allargada de les ondes no coneix fronteres. La Segona Guerra

Mundial tancaria la BBC fins 1946, quan reobrí les emissions amb la desfilada de la Victòria. El mitjà, que llavors ofería programes d'entreteniment, s'ha convertit en la institució més «festejada» pels polítics de tots els colors.

Poc temps durà a la BBC el monopoli televisiu, ja que a començament dels 50 arrancava també des de Londres la ITN, privada i comercial, i des d'aleshores es xafen els talons mútuament. Entre el seguiment que féu la corporació l'any 1937 de la corporació de George VI, des de fora l'Ab-

dia de Westminster, fins al seguiment del casament dels Ducs de York, el passat estiu, hi ha molt i poc en comú.

Amb tot el que li dona haver estat la primera televisió del món, la BBC encara el futur amb els mateixos problemes que qualsevol altra televisió pública, susceptible de ser manipulada pel govern de torn. El govern conservador defuig de moment de posar-hi publicitat i d'augmentar l'impost televisiu, però busca al mateix temps fonts de finançament per a la corporació. La reducció de plantilla i la

La policia als locals de la BBC a Glassglow en el moment de la incautació de les cintes.

càrrec sense haver estat anunciada prèviament.

L'assumpte del programa sobre l'«Operació Zircon» ha ocupat dies i dies l'actualitat política. La investigació policial continua, malgrat tots els papers i les cintes que han tret dels registres, i a poc a poc se n'han conegut detalls. La història començà al novembre de 1985, quan la BBC d'Escòcia encarregà al periodista una sèrie de sis capítols sota el títol «Societat Secreta». Al juny de 1986, Duncan Campbell trobà el projecte Zircon i al juliol ho confirmà amb membres del Ministeri de Defensa. A l'octubre el periodista entrevistà Robert Sheldon, president de la Comissió de Despeses Públiques, que no en sabia res. Al mateix temps el govern començà a intervenir a la BBC sobre la realització del programa. Al desembre, la corporació retardà la producció del programa, i després arribà la prohibició. El diari *The Observer* ho publicà i el 21 de gener d'aquest any s'intentà aturar judicialment la publicació de *New Statesman*, que sortia

l'endemà amb la història de «Spy on the sky».

Després, començaren els registres i la polèmica política. L'oposició demanant l'aclariment de tot l'assumpte i que el càrrec de director general es divideixi en dos persones. El govern, per la seva banda, intentant tirar sorra sobre la història. El passat 5 de febrer el fiscal general, Michael Havers, implicat en la realització del programa per haver-se entrevistat amb el periodista Duncan Campbell, encara que el primer ho negà, fou apartat del seu càrrec dues o tres setmanes per consell mèdic. Havers, de 63 anys, estigué implicat també en l'afer de la Westland que costà la dimissió de dos ministres i també en l'afer de la publicació de les memòries de Peter Wright, un ex-agent del M15 que seguí un llarg judici a Austràlia per publicar els seus secrets. Aquesta baixa, per recomanació mèdica, ha suscitat força polèmica, ja que el periodista Duncan Campbell manifestà que Michael Havers havia estat un dels que li havien passat informació. □

compra de produccions forasteres en lloc de produccions pròpies ja va començar fa temps. El govern encarregà un informe sobre el futur finançament de la corporació a una comissió, encapçalada per Alan Peacock, que després de més d'un any d'estudis proposà una fórmula que fou qualificada d'«estúpida» per l'oposició. Es tracta del «pay as you see» (pagar pel que es veu) i consistiria a afegir un comptador, tipus el de la llum, que establiria la quantitat a pagar per cada aparell. La fórmula encara no ha estat aplicada, però el govern ha dit que l'any vinent seguirà la política dura per rebaixar les despeses televisives.

Amb els problemes econòmics de fons, les polèmiques entorn de la

BBC solen ser provocades pel tractament informatiu que fa. Així, per exemple, el seguiment de la guerra de les Malvines constituí un «malson» per a tots. El govern acusà la BBC de no ser prou patriòtica. L'associació de periodistes se'n queixà i denuncià les restriccions del govern per tractar la guerra, i fins i tot, la televisió estatal fou acusada de ser dirigida directament des de Downing Street, 10, residència del govern, el qual dictà una sèrie de normes per fer el seguiment informatiu de la guerra. Entre aquestes figurava no entrevistar parents dels soldats o persones anguiades per la guerra. Amb tot, la BBC ha arribat als primers 50 anys mantenint un bon prestigi arreu del món. □